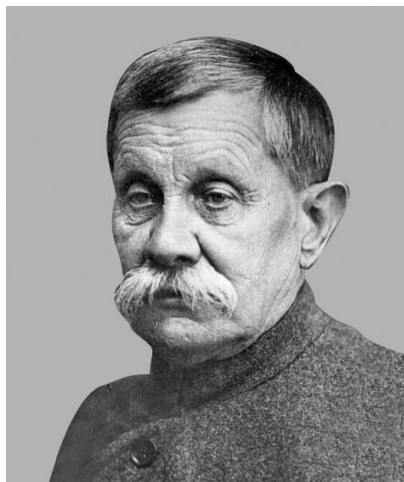

ЖАРКО́ Яків (справж. — Жарченко Яків Васильович; ін. псевд.: пан Шпилька, Лева Колючка; 13(25). 02. 1861, Полтава — 25. 05. 1933, м. Краснодар, РФ) — письменник, актор. Закін. Полтав. земську фельдшер. школу (1880). Перебував під гласним наглядом поліції за розповсюдження заборонених книг і пропаганду рев. ідей. Дебютував зб. «Перші ліричні твори» (П., 1884), напис. під впливом поезій Т. Шевченка на теми козацтва й чумацтва. 1884–86 — на лікуванні в Єгипті, якому присвятив цикл віршів, започаткувавши орієнтал. напрям в укр. поезії. 1886–96 — актор театр. труп М. Старицького, М. Кропивницького і П. Саксаганського; зіграв низку характер. ролей, зокрема Омеляка і Старотуза у п'єсах «Мартин Боруля» і «Безталанна» І. Карпенка-Карого. Від 1896 мешкав у с. Маломихайлівка (нині Криничан. р-н Дніпроп. обл.), керував шахтами і каолін. кар'єром. 1904 переїхав у м. Катеринодар (нині Краснодар), відтоді працював діловиконавцем Комітету піклування про нар. тверезість, 1919–20 — хранителем Картин. галереї ім. Ф. Коваленка, 1920–24 — зав. худож.

відділу Кубан.-Чорномор. обл. музею, 1924–29 — пом. зав. Худож. музею. Співпрацював з Товариством любителів вивчення Кубан. обл., був одним із організаторів і кер. катеринодар. «Просвіти», чл. РУП. Член Спілки укр. рад. селян. письменників «Плуг». 1929 після публікації віршів єгипет. циклу у ж. «Життя і революція» (№ 1) заарешт. за підозрою в шпигунстві на користь Великої Британії, незабаром звільн. Упорядник антології «Збірка українських басен» (Катеринодар, 1915).

Основні твори

Оповідання. П., 1899; Байки. С.-Петербург, 1899; 2-е вид. К., 1912; Пісні. Катеринодар, 1905; Катеринодарцям: Сатир. вірші пана Шпильки. Катеринодар, 1912; Балади та легенди. Катеринодар, 1913; [Вірші] // Антологія укр. поезії. Т. 3. К., 1984; [Твори] // Укр. новелістика кін. XIX – поч. XX ст. К., 1989; Гарно в нашому садочку: Вірші для дошкіл. віку. К., 1990.

Рекомендована література

1. Пінчук С. Неопубліковані сонети Я. Жарка // Укр. літературознавство. 1970. Вип. 8;
2. Бурбела В. «Я ще потрібний Україні» // ЛУ. 1991, 28 лют.;
3. Його ж. Яков Жарко – сатирик // Два века кубан. лит-ры. Краснодар, 1993;
4. Павлюк І. Жарко Яків Васильович // Укр. журналістика в іменах. Л., 1996. Вип. 3;
5. Энциклопедический словарь по истории Кубани: С древнейших времен до октября 1917 года. Краснодар, 1997.

В. К. Чумаченко

Бібліографічний опис:

Жарко Яків / В. К. Чумаченко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20356>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).